## धर्मे धमनं पापे पुण्यम

प्रश्नः १. ए	<b>कपदेन उत्तरं लिखत</b> -(एक पद में उत्तर लि	खेए-)	
(	क) व्याधस्य नाम किम् आसीत्?		
(	ख) चञ्चल: व्याघ्रं कुत्र दृष्टवान्?		
(	ग) विस्तृते जाले क: बद्ध: आसीत्।		
(	घ) बदरी-गुल्मानां पृष्ठे का निलीना आसीत्?		
	ङ) अनारतं कूर्दनेन क: श्रान्त: अभवत्?		
101081 00	क) चंचल:, (ख) वने (जाले), (ग) व्याघ्र:, (	(घ) लोमशिका, (ङ) व्य	गम्र:।
	<b>ांस्कृतेन उत्तरत</b> —(संस्कृत में उत्तर दीजिए-)	# n <sup>60</sup>	
	क) चञ्चलेन वने किं कृतम्?		
	ख) व्याघ्रस्य पिपासा कथं शान्ता अभवत्?		
	ग) जलं पीत्वा व्याघ्र: किम् अवदत्?		ī.
· 1	घ) चञ्चल: 'मातृस्वसः!' इति का सम्बोधितवान		
	ङ) जाले पुन: बद्धं व्याघ्रं दृष्ट्वा व्याध: किम्	अकरोत्?	
- 23	क) चंचलेन वने जालं विस्तारितम्।		
	ख) व्याघ्रस्य पिपासा जन्तं पीत्वा शान्ता अभवत्।		
	ग) जलं पीत्वा व्याघ्रः अवदत्-'साम्प्रतम् अहम् ब्		ाहं त्वां खादिष्यामि। <sup>।</sup>
	घ) चंचल: 'मातृस्वसः!' इति लोमशिकाम् सम्बो	CANADA SINGS IN THE SAME OF	
	ङ) जाले पुन: बद्धं व्याघ्रं दृष्ट्वा व्याध: प्रसन्न:	TOTAL STATE OF THE PARTY OF THE	**************************************
प्रश्नः ३. ३	अधोलिखितानि वाक्यानि कः/का कं/कां प्रति	<b>कथयति</b> – (निम्नलिखित	वाक्यों को किसने,
	किसको कहे/किसके लिए कहे-)		
		कः/का	कं⁄कां
	यथा-इदानीम् अहं त्वां खादिष्यामि।	व्याघ्र:	व्याधम्
	(क) कल्याणं भवतु ते।	***************************************	•••••
	(ख) जनाः मयि स्नानं कुर्वन्ति।	***************************************	
	(ग) अरे मूर्ख! धर्मे धमनं पापे पुण्यं भवति एव।	••••••	•••••
	(घ) यत्र कुत्रापि छेदनं कुर्वन्ति।		•••••
(	(ङ) सम्प्रति पुन: पुन: कूर्दनं कृत्वा दर्शय।		
उत्तरम्-	- कः∕का	कम/काम्	
Sura			
	(क) व्याघ्रः	व्याधम्	
	(ख) नदीजलम्	चंचलम् (व्याधम्)	Í .
	(ग) व्याघ्र:	व्याधम्	
	(घ) वृक्ष:	चंचलम् (व्याधम्)	
	(ङ) लोमशिका	व्याघ्रम्	
प्रश्नः 4	<b>१. सन्धिं कृत्वा लिखत</b> —(सन्धि क	रके लिखए-)	
	मृग + आदीनाम्	=	
	तथा + एव	=	
	कुत्र + अपि	=	
	बुभुक्षित: + अस्मि	=	
	प्रति + आ + अवर्तत	= *************************************	
उसमा	_ ग्रमारीनाम तथैत तस्त्रापि तथि	ਕੀਵਿੰਧ ਸਕਸਕਤੰਤ	<b>F</b> ∈

प्रश्नः 5. उदाहरणानुसारं रिक्तस्थानानि पृ	<b>रयत</b> —(उदाहरण के उ <b>एकवचनम्</b>	अनुसार रिक्त स्थानों व <b>द्विवचनम्</b>	ही पूर्ति कीजिए−) <b>बहुवचनम्</b>					
यथा- मातृ (प्रथमा)	माता	मातरौ	बहुष वनम् मातरः					
स्वसृ (प्रथमा)	<b>TIM</b>							
the state of the s	THE	THE STATE OF THE S						
मातृ (तृतीया)	मात्रा	मातृभ्याम्	मातृभि:					
स्वसृ (तृतीया)								
स्वसृ (सप्तमी)	स्वसरि	स्वस्रो:	स्वसृषु					
मातृ (सप्तमी) 🦸	••••••	***************************************	***************************************					
स्वसृ (षष्ठी)	स्वसु:	स्वस्रो:	स्वसॄणाम्					
मातृ (षष्ठी)	***************************************	*************						
उत्तरम्-	एकवचनम्	द्विवचनम्	बहुवचनम्					
स्वसृ (प्रथमा)	स्वसा	स्वसारौ	स्वसार:					
स्वसृ (तृतीया)	स्वस्रा	स्वसृभ्याम्	स्वसृभि:					
मातृ (सप्तमी)	मातरि	मात्रो:	मातृषु					
मातृ (षष्ठी)	मातु:	मात्रो:	मातृणाम्					
प्रश्नः 6. मञ्जूषातः पदानि चित्वा कथां पूरयत-(मञ्जूषा से पदों का चयन करके कथा को पूरा कीजिए-)								
दृष्ट्वा स्वकीयै: कृतवान् कर्तनम् वृद्ध:								
दष्टवा स्वकीयै: कत	ावान कर्तनम	वदः	\$ p.					
		वृद्धः अकस्मात						
साट्टहासम् तर्हि क्षुद्र	: मोचियतुम्	अकस्मात्	0.					
साट्टहासम् तर्हि क्षुद्र एकस्मिन् वने एक:	: मोचियतुम् "च्याघ्र: आसीत्। स:	अकस्मात् एकदा व्याधेन विस	तारिते जाले बद्ध:					
साट्टहासम् तर्हि श्रुद्र एकस्मिन् वने एक:अभवत्। सः बहुप्रयासं	: मोचियतुम् "च्याघ्र: आसीत्। स: ""किन्तु जालात् मु	अकस्मात् एकदा व्याधेन विस् क्तः नाभवत्।	⋯⋯तत्र एक:					
साट्टहासम् तर्हि क्षुद्र एकस्मिन् वने एकः अभवत्। सः बहुप्रयासं मूषकः समागच्छत्। बद्धं व्याघ्रं	: मोचियतुम् "'व्याघ्र: आसीत्। स: "'''किन्तु जालात् मु "'''स: तम्	अकस्मात् एकदा व्याधेन विस् क्तः नाभवत्। अवदत्—अहो! भवान्	तत्र एक: जाले बद्ध:। अहं					
साट्टहासम् तर्हि क्षुद्र एकस्मिन् वने एक: अभवत्। सः बहुप्रयासं मूषकः समागच्छत्। बद्धं व्याघ्रं त्वां व्याप्ताः	: मोचियतुम् "व्याघ्र: आसीत्। स: ""किन्तु जालात् मु ""स: तम् र । व्याघ्र: """""	अकस्मात् एकदा व्याधेन विस् क्तः नाभवत्। अवदत्—अहो! भवान् 'अवदत्—अरे! त्वं	तत्र एक: जाले बद्ध:। अहं जीव:					
साट्टहासम् तर्हि श्रुद्र एकस्मिन् वने एक: अभवत्। स: बहुप्रयासं मूषक: समागच्छत्। बद्धं व्याघ्रं. त्वांइच्छामि। तच्छुत्व मम सहाय्यं करिष्यसि। यदि त्वं	ः मोचियतुम् "व्याघ्रः आसीत्। सः ""किन्तु जालात् मु ""सः तम् ः । व्याघ्रः """ मां मोचियष्यसि	अकस्मात् एकदा व्याधेन विस् क्तः नाभवत्। अवदत्—अहो! भवान् 'अवदत्—अरे! त्वं अहं त्वां न ही	तत्र एक: जाले बद्ध:। अहं जीव:					
साट्टहासम् तर्हि क्षुद्र एकस्मिन् वने एक: अभवत्। सः बहुप्रयासं मूषकः समागच्छत्। बद्धं व्याघ्रं त्वां इच्छामि। तच्छुत्व मम सहाय्यं करिष्यसि। यदि त्वं "लघुदन्तैः तज्जालं	: मोचियतुम् '''व्याघ्र: आसीत्। स: '''''किन्तु जालात् मु '''''''स: तम् र ा व्याघ्र: '''''''''' मां मोचियष्यसिः'''''' कृत्वा तं व्य	अकस्मात् एकदा व्याधेन विस् क्तः नाभवत्। अवदत्—अहो! भवान् 'अवदत्—अरे! त्वं अहं त्वां न हीं ।घ्रं बहि: कृतवान्।	तत्र एकः जाले बद्धः। अहं जीवः नेष्यामि। मूषकः					
साट्टहासम् तर्हि क्षुद्र एकस्मिन् वने एक: अभवत्। स: बहुप्रयासं मूषक: समागच्छत्। बद्धं व्याघ्रं त्वांइच्छामि। तच्छुत्व मम सहाय्यं करिष्यसि। यदि त्वं लघुदन्तै: तज्जालं उत्तरम् – वृद्धः, कृतवान्, अकस्मात्, दृष्ट्व	: मोचियतुम् "व्याघ्र: आसीत्। स: ""किन्तु जालात् मु """ स: तम् व व्याघ्र: """ मां मोचियष्यसि व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः साट्ठहास्	अकस्मात् एकदा व्याधेन विस् क्तः नाभवत्। अवदत्—अहो! भवान् 'अवदत्—अरे! त्वं अहं त्वां न हीं हां बहि: कृतवान्। हम्, क्षुद्रः, तर्हि, स्वकी	तत्र एकः जाले बद्धः। अहं जीवः नेष्यामि। मूषकः					
साट्टहासम् तर्हि क्षुद्र  एकस्मिन् वने एक:  अभवत्। सः बहुप्रयासं  मूषकः समागच्छत्। बद्धं व्याघ्रं  त्वां  त्वां  सम सहाय्यं करिष्यसि। यदि त्वं  ल्वां ल्वां ल्वां ल्वां लिखतं  उत्तरम् – वृद्धः, कृतवान्, अकस्मात्, दृष्ट्व  प्रशनः 7. धातुं प्रत्ययं च लिखतं —(धातु	: मोचियतुम् "व्याघ्र: आसीत्। स: ""किन्तु जालात् मु """ स: तम् व व्याघ्र: """ मां मोचियष्यसि व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः साट्ठहास्	अकस्मात् एकदा व्याधेन विस् क्तः नाभवत्। अवदत्—अहो! भवान् 'अवदत्—अरे! त्वं अहं त्वां न हीं हां बहि: कृतवान्। हम्, क्षुद्रः, तर्हि, स्वकी	तत्र एकः जाले बद्धः। अहं जीवः नेष्यामि। मूषकः					
साट्टहासम् तर्हि क्षुद्र एकस्मिन् वने एक: अभवत्। स: बहुप्रयासं मूषक: समागच्छत्। बद्धं व्याघ्रं त्वांइच्छामि। तच्छुत्व मम सहाय्यं करिष्यसि। यदि त्वं लघुदन्तै: तज्जालं उत्तरम् – वृद्धः, कृतवान्, अकस्मात्, दृष्ट्व	: मोचियतुम् "व्याघ्र: आसीत्। स: ""किन्तु जालात् मु """ स: तम् व व्याघ्र: """ मां मोचियष्यसि व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः व्याघ्रः साट्ठहास्	अकस्मात् एकदा व्याधेन विस् क्तः नाभवत्। अवदत्—अहो! भवान् 'अवदत्—अरे! त्वं अहं त्वां न हीं हां बहि: कृतवान्। हम्, क्षुद्रः, तर्हि, स्वकी	तत्र एकः जाले बद्धः। अहं जीवः नेष्यामि। मूषकः					
साट्टहासम् तर्हि क्षुद्र  एकस्मिन् वने एक:  अभवत्। सः बहुप्रयासं  मूषकः समागच्छत्। बद्धं व्याघ्रं  त्वां  त्वां  सम सहाय्यं करिष्यसि। यदि त्वं  ल्वां ल्वां ल्वां ल्वां लिखतं  उत्तरम् – वृद्धः, कृतवान्, अकस्मात्, दृष्ट्व  प्रशनः 7. धातुं प्रत्ययं च लिखतं —(धातु	ः मोचियतुम्  "व्याघ्रः आसीत्। सः  "किन्तु जालात् मु  "सः तम् व व्याघ्रः """  मां मोचियष्यिसः व मां मोचियष्यिसः व तं व्याः व सां मोचियतुम्, साट्टहास् और प्रत्यय लिखिए—	अकस्मात् एकदा व्याधेन विस् क्तः नाभवत्। अवदत्—अहो! भवान् 'अवदत्—अरे! त्वं अहं त्वां न हीं हां बहि: कृतवान्। हम्, क्षुद्रः, तर्हि, स्वकी	तत्र एकः जाले बद्धः। अहं जीवः नेष्यामि। मूषकः					
साट्टहासम् तर्हि श्रुद्र एकस्मिन् वने एक: अभवत्। सः बहुप्रयासं मूषकः समागच्छत्। बद्धं व्याघ्रं त्वां त्वां मम सहाय्यं करिष्यसि। यदि त्वं लघुदन्तैः तज्जालं उत्तरम्– वृद्धः, कृतवान्, अकस्मात्, दृष्ट्व प्रश्नः 7. धातुं प्रत्ययं च लिखत–(धातु पदानि = धातुः	: मोचियतुम् '''व्याघ्र: आसीत्। स: '''''किन्तु जालात् मु ''''''स: तम् व त व्याघ्र: '''''' मां मोचियष्यिसः'''''' कृत्वा तं व्य ग, मोचियतुम्, साट्टहास और प्रत्यय लिखिए—) प्रत्यय: + तुमुन्	अकस्मात् एकदा व्याधेन विस् क्तः नाभवत्। अवदत्—अहो! भवान् 'अवदत्—अरे! त्वं अहं त्वां न हीं हां बहि: कृतवान्। हम्, क्षुद्रः, तर्हि, स्वकी	तत्र एकः जाले बद्धः। अहं जीवः नेष्यामि। मूषकः					
साट्टहासम् तर्हि क्षुद्र  एकस्मिन् वने एक:  अभवत्। सः बहुप्रयासं  मूषकः समागच्छत्। बद्धं व्याघ्रं  त्वां  त्वां  सम सहाय्यं करिष्यसि। यदि त्वं  लघुदन्तैः तज्जालं  उत्तरम् – वृद्धः, कृतवान्, अकस्मात्, दृष्ट्व  प्रश्नः 7. धातुं प्रत्ययं च लिखत – (धातु  पदानि = धातुः  यथा – गन्तुम् = गम्	: मोचियतुम् "व्याघ्र: आसीत्। स: "किन्तु जालात् मु "स: तम् व । व्याघ्र: "" मां मोचियष्यसिः"" मां मोचियष्यसिः" ग, मोचियतुम्, साट्टहास् और प्रत्यय लिखिए—) प्रत्ययः + तुमुन्	अकस्मात् एकदा व्याधेन विस् क्तः नाभवत्। अवदत्—अहो! भवान् 'अवदत्—अरे! त्वं अहं त्वां न हीं हां बहि: कृतवान्। हम्, क्षुद्रः, तर्हि, स्वकी	तत्र एकः जाले बद्धः। अहं जीवः नेष्यामि। मूषकः					
साट्टहासम् तर्हि क्षुद्र  एकस्मिन् वने एक:  अभवत्। सः बहुप्रयासं  मूषकः समागच्छत्। बद्धं व्याघ्रं  त्वां  न्वां  करिष्यमि। तच्छुत्व  मम सहाय्यं करिष्यसि। यदि त्वं  लघुदन्तैः तज्जालं  उत्तरम् – वृद्धः, कृतवान्, अकस्मात्, दृष्ट्व  प्रशनः 7. धातुं प्रत्ययं च लिखत – (धातु  पदानि = धातुः  यथा – गन्तुम् = गम्  दृष्टुम् =	: मोचियतुम् '''व्याघ्र: आसीत्। स: '''''किन्तु जालात् मु ''''''स: तम् व ग व्याघ्र: '''''' मां मोचियष्यिसः व्याः मां मोचियतुम्, साट्टहास और प्रत्यय लिखिए—) प्रत्यय: + तुमुन् ''''' + '''''''' + '''''' + ''''''	अकस्मात् एकदा व्याधेन विस् क्तः नाभवत्। अवदत्—अहो! भवान् 'अवदत्—अरे! त्वं अहं त्वां न हीं हां बहि: कृतवान्। हम्, क्षुद्रः, तर्हि, स्वकी	तत्र एकः जाले बद्धः। अहं जीवः नेष्यामि। मूषकः					
साट्टहासम् तर्हि क्षुद्र  एकस्मिन् वने एक: अभवत्। सः बहुप्रयासं मूषकः समागच्छत्। बद्धं व्याघ्रं त्वां स्म सहाय्यं करिष्यसि। यदि त्वं लाधुदन्तैः तज्जालं उत्तरम् – वृद्धः, कृतवान्, अकस्मात्, दृष्ट्व प्रश्नः 7. धातुं प्रत्ययं च लिखत – (धातु पदानि = धातुः यथा – गन्तुम् = गम् द्रष्टुम् =	: मोचियतुम् "व्याघ्र: आसीत्। स: "किन्तु जालात् मु "स: तम् व ा व्याघ्र: " मां मोचियष्यसिः" कृत्वा तं व्य ा, मोचियतुम्, साट्टहास् और प्रत्यय लिखिए—) प्रत्यय: + तुमुन् " + "	अकस्मात् एकदा व्याधेन विस् क्तः नाभवत्। अवदत्—अहो! भवान् 'अवदत्—अरे! त्वं अहं त्वां न हीं हां बहि: कृतवान्। हम्, क्षुद्रः, तर्हि, स्वकी	तत्र एकः जाले बद्धः। अहं जीवः नेष्यामि। मूषकः					

## अतिरिक्तः अभ्यासः

उत्तरम् - दृश् + तुमुन्, कृ + अनीयर्, पा + तुमुन्, खाद् + तुमुन्, कृ + क्त्वा।

(1) पाठांशम् पठित्वा तदाधारितान् प्रश्नान् उत्तरत-(पाठांश पढ़कर उस पर आधारित प्रश्नों के उत्तर दीजिए-)

आसीत् कश्चित् चञ्चलो नाम व्याधः। पिक्षमृगादीनां ग्रहणेन सः स्वीयां जीविकां निर्वाहयति स्म।। एकदा सः वने जालं विस्तीर्य गृहम् आगतवान्। अन्यस्मिन् दिवसे प्रातःकाले यदा चञ्चलः वनं गतवान् तदा सः दृष्टवान् यत् तेन विस्तारिते जाले दौर्भाग्याद् एकः व्याघ्रः बद्धः आसीत्। सोऽचिन्तयत्, 'व्याघ्रः मां खादिष्यति अतएव पलायनं करणीयम्।'

	1. चञ्चलो नाम क: आसीत्?	1
	1. 4-4(II III 4. VIKING:	
	2. सः केषां ग्रहणेन जीविकां निवयिति स्म?	-
	3. सः वने किं विस्तृतवान?	
	4. व्याघ्रः कस्मिन् बद्धः?	
	पूर्णवाक्येन उत्तरत–	
11.		*
	1. व्याधः कदा व्याघ्रं जाले बद्धम दृष्टवान्?	B 4
-	2. व्याघ्रां बद्धं दृष्ट्वा व्याधः किम् अचिन्तयत्?	
ш.	भाषिककार्यम्	
	'आसीत् कश्चित् चञ्चलो नाम व्याधः'-इति वाक्ये	\$1 (7) (4)
	1. 'आसीत्' क्रियापदस्य कर्त्ता क:? (कश्चि	त्, चञ्चल, व्याध:
	2. 'एक: व्याघ्रः'—अत्र किं विशेषणम्?	20
	3. पर्यायम् लिखत। अरण्ये=	: 1
	4. विभिक्तवचनम् लिखत्। (i) दैर्भाग्यात् (ii) अन्यस्मिन	
	5. स: वने जालं विस्तीर्य गृहम् आगतवान्–इति वाक्ये किं किं कर्मप	दम्?
	(i)(ii)	7.
		(iii) आगतवान्
	7. अनयो: पदयो: क: धातु:? विस्तीर्य, विस्तारिते (स्त	र्, स्तृ, विस्तृ)
उत्तरम्-		
	१ लाधः १ पश्चिमगादानाम् १ जालम् । ४ जाल	
	<ol> <li>व्याध:</li> <li>पिक्षमृगादीनाम्</li> <li>जालम्</li> <li>अन्यस्मिन दिवसे प्रात:काले यदा व्याध: वनं गतवान तदा स: व्या</li> </ol>	
п.	1. अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याध: वनं गतवान् तदा स: व्या	व्रं जाले बद्धं दृष्टवान्।
П.	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याध: वनं गतवान् तदा स: व्याः</li> <li>व्याध: अचिन्तयत्—व्याघ्र: मां खादिष्यति अत एव पलायनं करणीय</li> </ol>	घ्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। गम् इति।
п. т.	1. अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याध: वनं गतवान् तदा स: व्या	घ्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। गम् इति।
II. III.	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याध: वनं गतवान् तदा स: व्याः</li> <li>व्याध: अचिन्तयत्—व्याघ्र: मां खादिष्यित अत एव पलायनं करणीय</li> <li>व्याध: 2. एक: 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> </ol>	घ्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। ग्रम् इति। एकवचनम्
II.	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याध: वनं गतवान् तदा स: व्याध:</li> <li>व्याध: अचिन्तयत्—व्याघ: मां खादिष्यित अत एव पलायनं करणीय</li> <li>व्याध: 2. एक: 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> <li>(i) जालम् (ii) गृहम् 6. (i) वि (ii) नि:/निर् (iii) आ 7. स्तृ</li> <li>पूर्णवाक्येन अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत—(निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर स</li> <li>जाले बद्ध: व्याघ्र: व्याध्म िकमवदत्?</li> </ol>	घ्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। ग्रम् इति। एकवचनम्
II. III. (2)	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याधः वनं गतवान् तदा सः व्याधः</li> <li>व्याधः अचिन्तयत्—व्याघः मां खादिष्यित अत एव पलायनं करणीय</li> <li>व्याधः 2. एकः 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> <li>(i) जालम् (ii) गृहम् 6. (i) वि (ii) निः/निर् (iii) आ 7. स्तृ</li> <li>पूर्णवाक्येन अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत—(निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर स्</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम्र किमवदत्?</li> <li>जनाः नदीजले किं किं कुर्वन्ति?</li> </ol>	घ्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। ग्रम् इति। एकवचनम्
II. 1	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याधः वनं गतवान् तदा सः व्याः</li> <li>व्याधः अचिन्तयत्—व्याघः मां खादिष्यति अत एव पलायनं करणीय</li> <li>व्याधः 2. एकः 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> <li>(i) जालम् (ii) गृहम् 6. (i) वि (ii) निः/निर् (iii) आ 7. स्तृ</li> <li>पूर्णवाक्येन अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत—(निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर स्</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम्र किमवदत्?</li> <li>जनाः नदीजले किं किं कुर्वन्ति?</li> <li>जनाः वृक्षेम्यः कथं कष्टं ददिति?</li> </ol>	घ्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। ग्रम् इति। एकवचनम्
II. III. (2)	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याधः वनं गतवान् तदा सः व्याधः</li> <li>व्याधः अचिन्तयत्—व्याघः मां खादिष्यति अत एव पलायनं करणीय</li> <li>व्याधः 2. एकः 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> <li>(i) जालम् (ii) गृहम् 6. (i) वि (ii) निः/निर् (iii) आ 7. स्तृ</li> <li>पूर्णवाक्येन अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत—(निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर स्</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम्र किमवदत्?</li> <li>जनाः नदीजले कि कि कुर्वन्ति?</li> <li>जनाः वृक्षेम्यः कथं कष्टं ददित?</li> <li>चञ्चलः लोमशिकायै किम् असूचयत्?</li> </ol>	ब्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। गम् इति। एकवचनम् गम्पूर्ण वाक्य में दीजिए-
II. III. (2)	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याधः वनं गतवान् तदा सः व्याधः</li> <li>व्याधः अचिन्तयत्—व्याघः मां खादिष्यति अत एव पलायनं करणीय</li> <li>व्याधः 2. एकः 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> <li>(i) जालम् (ii) गृहम् 6. (i) वि (ii) निः/निर् (iii) आ 7. स्तृ</li> <li>पूर्णवाक्येन अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत—(निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर स्</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम्र किमवदत्?</li> <li>जनाः नदीजले किं किं कुर्वन्ति?</li> <li>जनाः वृक्षेम्यः कथं कष्टं ददित?</li> <li>चञ्चलः लोमशिकायै किम् असूचयत्?</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम् अवदत्—भो मानव! कल्याणं ते भवतु। या</li> </ol>	ब्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। गम् इति। एकवचनम् गम्पूर्ण वाक्य में दीजिए-
II. III. (2) उत्तरम्-	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याधः वनं गतवान् तदा सः व्याधः</li> <li>व्याधः अचिन्तयत्—व्याघः मां खादिष्यति अत एव पलायनं करणीयः</li> <li>व्याधः 2. एकः 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> <li>(i) जालम् (ii) गृहम् 6. (i) वि (ii) निः/निर् (iii) आ 7. स्तृ पूर्णवाक्येन अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत—(निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर स्</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम्र किमवदत्?</li> <li>जनाः नदीजले कि कि कुर्वन्ति?</li> <li>जनाः वृक्षेम्यः कथं कष्टं ददति?</li> <li>चञ्चलः लोमशिकायै किम् असूचयत्?</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम् अवदत्—भो मानव! कल्याणं ते भवतु। या तिर्हं अहं त्वां न हनिष्यामि इति।</li> </ol>	व्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। गम् इति। एकवचनम् गम्पूर्ण वाक्य में दीजिए- दि त्वं मां मोचयिष्यसि
II. III. (2)। उत्तरम्-	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याधः वनं गतवान् तदा सः व्याधः</li> <li>व्याधः अचिन्तयत्—व्याघः मां खादिष्यति अत एव पलायनं करणीयः</li> <li>व्याधः 2. एकः 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> <li>(i) जालम् (ii) गृहम् 6. (i) वि (ii) निः/निर् (iii) आ 7. स्तृ पूर्णवाक्येन अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत—(निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर स्</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम्म किमवदत्?</li> <li>जनाः नदीजले किं किं कुर्वन्ति?</li> <li>जनाः वृक्षेम्यः कथं कष्टं ददति?</li> <li>चञ्चलः लोमशिकायै किम् असूचयत्?</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम् अवदत्—भो मानव! कल्याणं ते भवतु। या तर्हि अहं त्वां न हनिष्यामि इति।</li> <li>जनाः नदी-जले स्नानं क्रुर्वन्ति, वस्त्राणि प्रक्षालयन्ति, मलमूत्रादिकं च</li> </ol>	व्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। गम् इति। एकवचनम् गम्पूर्ण वाक्य में दीजिए- दि त्वं मां मोचयिष्यसि
II. III. (2) उत्तरम्-	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याधः वनं गतवान् तदा सः व्याधः</li> <li>व्याधः अचिन्तयत्—व्याघः मां खादिष्यति अत एव पलायनं करणीयः</li> <li>व्याधः 2. एकः 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> <li>(i) जालम् (ii) गृहम् 6. (i) वि (ii) नि:/निर् (iii) आ 7. स्तृ पूर्णवाक्येन अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत—(निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर स</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम्र किमवदत्?</li> <li>जनाः नदीजले किं किं कुर्वन्ति?</li> <li>जनाः वृक्षेम्यः कथं कष्टं ददति?</li> <li>चञ्चलः लोमशिकायै किम् असूचयत्?</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम् अवदत्—भो मानव! कल्याणं ते भवतु। या तर्हि अहं त्वां न हनिष्यामि इति।</li> <li>जनाः नदी-जले स्नानं कुर्वन्ति, वस्त्राणि प्रक्षालयन्ति, मलमूत्रादिकं च</li> <li>जनाः वृक्षान् कुठारैः प्रहत्य तेम्यः कष्टं ददिति।</li> </ol>	व्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। मम् इति। एकवचनम् सम्पूर्ण वाक्य में दीजिए- दि त्वं मां मोचियष्यसि
II. III. (2) उत्तरम्-	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याधः वनं गतवान् तदा सः व्याधः</li> <li>व्याधः अचिन्तयत्—व्याघः मां खादिष्यति अत एव पलायनं करणीयः</li> <li>व्याधः 2. एकः 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> <li>(i) जालम् (ii) गृहम् 6. (i) वि (ii) निः/निर् (iii) आ 7. स्तृ पूर्णवाक्येन अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत—(निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर स्</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम्म किमवदत्?</li> <li>जनाः नदीजले किं किं कुर्वन्ति?</li> <li>जनाः वृक्षेम्यः कथं कष्टं ददति?</li> <li>चञ्चलः लोमशिकायै किम् असूचयत्?</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम् अवदत्—भो मानव! कल्याणं ते भवतु। या तर्हि अहं त्वां न हनिष्यामि इति।</li> <li>जनाः नदी-जले स्नानं क्रुर्वन्ति, वस्त्राणि प्रक्षालयन्ति, मलमूत्रादिकं च</li> </ol>	व्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। मम् इति। एकवचनम् सम्पूर्ण वाक्य में दीजिए- दि त्वं मां मोचियष्यसि
II. (2)। उत्तरम्–	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रातःकाले यदा व्याधः वनं गतवान् तदा सः व्याधः</li> <li>व्याधः अचिन्तयत्—व्याघः मां खादिष्यति अत एव पलायनं करणीयः</li> <li>व्याधः 2. एकः 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> <li>(i) जालम् (ii) गृहम् 6. (i) वि (ii) निः/निर् (iii) आ 7. स्तृ पूर्णवाक्येन अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत—(निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर स्</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम् किमवदत्?</li> <li>जनाः नदीजले किं किं कुर्वन्ति?</li> <li>जनाः वृक्षेम्यः कथं कष्टं ददित?</li> <li>चञ्चलः लोमशिकायै किम् असूचयत्?</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम् अवदत्—भो मानव! कल्याणं ते भवतु। या तिर्हि अहं त्वां न हनिष्यामि इति।</li> <li>जनाः नदी-जले स्नानं कुर्वन्ति, वस्त्राणि प्रक्षालयन्ति, मलमूत्रादिकं च</li> <li>जनाः वृक्षान् कुठारैः प्रहत्य तेम्यः कष्टं ददित।</li> <li>व्याधः लोमशिकायै असूचयत्—मया अस्य व्याघ्रस्य प्राणाः रिक्षताः परम्थः</li> </ol>	व्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। मम् इति। एकवचनम् सम्पूर्ण वाक्य में दीजिए- दि त्वं मां मोचियष्यसि
II. III. (2)। उत्तरम्-	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याधः वनं गतवान् तदा सः व्याधः</li> <li>व्याधः अचिन्तयत्—व्याघः मां खादिष्यति अत एव पलायनं करणीयः</li> <li>व्याधः 2. एकः 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> <li>(i) जालम् (ii) गृहम् 6. (i) वि (ii) निः/निर् (iii) आ 7. स्तृ पूर्णवाक्येन अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत—(निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर स्</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम्म किमवदत्?</li> <li>जनाः नदीजले किं किं कुर्वन्ति?</li> <li>जनाः वृक्षेम्यः कथं कष्टं ददिति?</li> <li>चञ्चलः लोमशिकायै किम् असूचयत्?</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम् अवदत्—भो मानव! कल्याणं ते भवतु। या तिर्हि अहं त्वां न हनिष्यामि इति।</li> <li>जनाः नदी-जले स्नानं कुर्वन्ति, वस्त्राणि प्रक्षालयन्ति, मलमूत्रादिकं च</li> <li>जनाः वृक्षान् कुठारैः प्रहृत्य तेम्यः कष्टं ददिति।</li> <li>व्याघः लोमशिकायै असूचयत्—मया अस्य व्याघ्रस्य प्राणाः रिक्षताः परम् इच्छित इति।</li> <li>कः/का कम्/काम् प्रति कथयित? (कौन किससे कहता/कहती है?)</li> <li>कः/का कम्/काम् प्रति कथयित? (कौन किससे कहता/कहती है?)</li> </ol>	व्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। मम् इति। एकवचनम् सम्पूर्ण वाक्य में दीजिए- दि त्वं मां मोचियष्यसि
II. (2) उत्तरम्-	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याधः वनं गतवान् तदा सः व्याधः</li> <li>व्याधः अचिन्तयत्—व्याघः मां खादिष्यति अत एव पलायनं करणीयः</li> <li>व्याधः 2. एकः 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> <li>(i) जालम् (ii) गृहम् 6. (i) वि (ii) निः/निर् (iii) आ 7. स्तृ पूर्णवाक्येन अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत—(निम्निलिखित प्रश्नों के उत्तर स्</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम्र किमवदत्?</li> <li>जनाः नदीजले किं किं कुर्वन्ति?</li> <li>जनाः वृक्षेम्यः कथं कष्टं ददित?</li> <li>चञ्चलः लोमशिकायै किम् असूचयत्?</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम् अवदत्—भो मानव! कल्याणं ते भवतु। या तर्हि अहं त्वां न हिनष्यामि इति।</li> <li>जनाः नदी-जले स्नानं कुर्वन्ति, वस्त्राणि प्रक्षालयन्ति, मलमूत्रादिकं च</li> <li>जनाः वृक्षान् कुठारैः प्रहृत्य तेम्यः कष्टं ददिति।</li> <li>व्याघः लोमशिकायै असूचयत्—मया अस्य व्याघ्रस्य प्राणाः रिक्षताः परम् इच्छिति इति।</li> <li>कः/का कम्/काम् प्रति कथयति? (कौन किससे कहता/कहती है?)</li> <li>कः/का कम्/काम् प्रति कथयति? (कौन किससे कहता/कहती है?)</li> <li>कः/का</li> <li>यदि त्वं मां मोचियष्यिस तिर्हि अहं त्वां न हिनष्यामि।</li> </ol>	व्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। ग्रम् इति। एकवचनम् सम्पूर्ण वाक्य में दीजिए- दि त्वं मां मोचियष्यसि विसृजन्ति। प् एषः मामेव खादितुम्
II. (2) उत्तरम्-	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याधः वनं गतवान् तदा सः व्याधः</li> <li>व्याधः अचिन्तयत्—व्याघः मां खादिष्यति अत एव पलायनं करणीयः</li> <li>व्याधः 2. एकः 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> <li>(i) जालम् (ii) गृहम् 6. (i) वि (ii) निः/निर् (iii) आ 7. स्तृ पूर्णवाक्येन अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत—(निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर स्</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम् किमवदत्?</li> <li>जनाः नदीजले कि कि कुर्वन्ति?</li> <li>जनाः वृक्षेम्यः कथं कष्टं ददित?</li> <li>चञ्चलः लोमशिकायै किम् असूचयत्?</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम् अवदत्—भो मानव! कल्याणं ते भवतु। या तिर्हे अहं त्वां न हिनध्यामि इति।</li> <li>जनाः नदी-जले स्नानं क्लुर्वन्ति, वस्त्राणि प्रक्षालयन्ति, मलमूत्रादिकं च</li> <li>जनाः वृक्षान् कुठारैः प्रहृत्य तेम्यः कष्टं ददिति।</li> <li>व्याघः लोमशिकायै असूचयत्—मया अस्य व्याघस्य प्राणाः रिक्षताः परम् इच्छित इति।</li> <li>कः/का कम्/काम् प्रति कथयित? (कौन किससे कहता/कहती है?)</li> <li>यदि त्वं मां मोचयिष्यसि तिर्हे अहं त्वां न हिनष्यामि।</li> <li>अहं त्वत्कृते धर्मम् आचरितवान्।</li> </ol>	व्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। ग्रम् इति। एकवचनम् सम्पूर्ण वाक्य में दीजिए- दि त्वं मां मोचियष्यसि विसृजन्ति। प् एषः मामेव खादितुम्
II. (2) उत्तरम्-	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याधः वनं गतवान् तदा सः व्याधः</li> <li>व्याधः अचिन्तयत्—व्याघः मां खादिष्यति अत एव पलायनं करणीयः</li> <li>व्याधः 2. एकः 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> <li>(i) जालम् (ii) गृहम् 6. (i) वि (ii) निः/निर् (iii) आ 7. स्तृ पूर्णवाक्येन अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत—(निम्निलिखित प्रश्नों के उत्तर स्</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम्म किमवदत्?</li> <li>जनाः नदीजले किं किं कुर्वन्ति?</li> <li>जनाः वृक्षेम्यः कथं कष्टं ददिति?</li> <li>चञ्चलः लोमशिकायै किम् असूचयत्?</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम् अवदत्—भो मानव! कल्याणं ते भवतु। या तर्हि अहं त्वां न हिमध्यामि इति।</li> <li>जनाः नदी-जले स्नानं कुर्वन्ति, वस्त्राणि प्रक्षालयन्ति, मलमूत्रादिकं च</li> <li>जनाः वृक्षान् कुठारैः प्रहत्य तेम्यः कष्टं ददिति।</li> <li>व्याघः लोमशिकायै असूचयत्—मया अस्य व्याघस्य प्राणाः रिक्षताः परम् इच्छित इति।</li> <li>कः/का कम्/काम् प्रति कथयित? (कौन किससे कहता/कहती है?)</li> <li>यदि त्वं मां मोचियष्यिस तिर्हं अहं त्वां न हिनष्यामि।</li> <li>अहं त्वत्कृते धर्मम् आचिरतवान्।</li> <li>मानवाः अस्माकम् छायायां विरमन्ति।</li> </ol>	त्रं जाले बद्धं दृष्टवान्। तम् इति। एकवचनम् तम्पूर्ण वाक्य में दीजिए− दि त्वं मां मोचियष्यसि विसृजन्ति। प् एषः मामेव खादितुम् कम्∕काम् प्रति
II. (2) उत्तरम्-	<ol> <li>अन्यिस्मन् दिवसे प्रातःकाले यदा व्याधः वनं गतवान् तदा सः व्याधः</li> <li>व्याधः अचिन्तयत् — व्याघः मां खादिष्यति अत एव पलायनं करणीयः</li> <li>व्याधः 2. एकः 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> <li>(i) जालम् (ii) गृहम् 6. (i) वि (ii) निः/निर् (iii) आ 7. स्तृ पूर्णवाक्येन अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत—(निम्नलिखित प्रश्नों के उत्तर स्</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम्र किमवदत्?</li> <li>जनाः नदीजले किं किं कुर्वन्ति?</li> <li>जनाः वृक्षेम्यः कथं कष्टं ददिति?</li> <li>चञ्चलः लोमशिकायै किम् असूचयत्?</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम् अवदत्—भो मानव! कल्याणं ते भवतु। या तिर्हि अहं त्वां न हनिष्यामि इति।</li> <li>जनाः नदी-जले स्नानं कुर्वन्ति, वस्त्राणि प्रक्षालयन्ति, मलमूत्रादिकं च</li> <li>जनाः वृक्षान् कुठारैः प्रहृत्य तेम्यः कष्टं ददिति।</li> <li>व्याधः लोमशिकायै असूचयत्—मया अस्य व्याघस्य प्राणाः रिक्षताः परम् इच्छित इति।</li> <li>कः/का कम्/काम् प्रति कथयति? (कौन किससे कहता/कहती है?)</li> <li>कः/का कम्/काम् प्रति कथयति? (कौन किससे कहता/कहती है?)</li> <li>यदि त्वं मां मोचियष्यसि तिर्हं अहं त्वां न हनिष्यामि।</li> <li>अहं त्वत्कृते धर्मम् आचरितवान्।</li> <li>मानवाः अस्माकम् छायायां विरमन्ति।</li> <li>का वार्ता, मामपि विज्ञापय।</li> </ol>	श्रं जाले बद्धं दृष्टवान्।  गम् इति।  एकवचनम्  तम्पूर्ण वाक्य में दीजिए−  दि त्वं मां मोचियष्यसि  विसृजन्ति।  प्ष: मामेव खादितुम्  कम्∕काम् प्रति
II. (2) उत्तरम्-	<ol> <li>अन्यस्मिन् दिवसे प्रात:काले यदा व्याधः वनं गतवान् तदा सः व्याधः</li> <li>व्याधः अचिन्तयत्—व्याघः मां खादिष्यति अत एव पलायनं करणीयः</li> <li>व्याधः 2. एकः 3. वने 4. (i) पञ्मी एकवचनम् (ii) सप्तमी</li> <li>(i) जालम् (ii) गृहम् 6. (i) वि (ii) निः/निर् (iii) आ 7. स्तृ पूर्णवाक्येन अधोदत्तान् प्रश्नान् उत्तरत—(निम्निलिखित प्रश्नों के उत्तर स्</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम्म किमवदत्?</li> <li>जनाः नदीजले किं किं कुर्वन्ति?</li> <li>जनाः वृक्षेम्यः कथं कष्टं ददिति?</li> <li>चञ्चलः लोमशिकायै किम् असूचयत्?</li> <li>जाले बद्धः व्याघः व्याधम् अवदत्—भो मानव! कल्याणं ते भवतु। या तर्हि अहं त्वां न हिमध्यामि इति।</li> <li>जनाः नदी-जले स्नानं कुर्वन्ति, वस्त्राणि प्रक्षालयन्ति, मलमूत्रादिकं च</li> <li>जनाः वृक्षान् कुठारैः प्रहत्य तेम्यः कष्टं ददिति।</li> <li>व्याघः लोमशिकायै असूचयत्—मया अस्य व्याघस्य प्राणाः रिक्षताः परम् इच्छित इति।</li> <li>कः/का कम्/काम् प्रति कथयित? (कौन किससे कहता/कहती है?)</li> <li>यदि त्वं मां मोचियष्यिस तिर्हं अहं त्वां न हिनष्यामि।</li> <li>अहं त्वत्कृते धर्मम् आचिरतवान्।</li> <li>मानवाः अस्माकम् छायायां विरमन्ति।</li> </ol>	श्रं जाले बद्धं दृष्टवान्।  गम् इति।  एकवचनम्  तम्पूर्ण वाक्य में दीजिए−  दि त्वं मां मोचियष्यसि  विसृजन्ति।  प्ष: मामेव खादितुम्  कम्∕काम् प्रति

	3. वृक्ष:	व्याधम्,	/चञ्चलम्
	4. लोमशिका	चञ्चल	म्/व्याधम्
	5. लोमशिका	व्याघ्रम	
(4)	(क) पदानि पृथक् कुरुत-(पदों को पृथ	क् कीजिए-)	
	1. जलमानीय = +	2. द्रष्टुमिच्छामि	=+
		।. समाचरत्	=+
	5. एवमेव = — + —	and the desired	
उत्तरम्-	(क) 1. जलम् + आनीय 2. द्रष्टुम्	+ डच्छति	3. प्राणभिक्षाम् + इव
	4. सम् + आचरत् 5. एवम्		21 711 11 11 11 1
	(ख) सन्धिं विच्छेदं वा कुरुत।		
	The state of the s	्रा अस्मिणन	
		2. प्र + अविशत्	- ·
		<ol> <li>तदनन्तरम्</li> </ol>	= +
	5. सोऽचिन्तयत् = +		•
उत्तरम्-	(ख) 1. नि + अवेदयत् 2. प्राविश	8	3. कश्चित्
	<ol> <li>तत् + अनन्तरम्</li> <li>सः +</li> </ol>	अचिन्तयत्	
	अधोदत्तानि वाक्यानि घटनाक्रमेण योजयत-	(निम्नलिखित वाव	यों को घटनाक्रम के अनुसार
	लगाइए—)		
*	1. व्याधः जालं प्रासारयत्।	•	
	2. व्याध: लोमशिकार्य निखिलां कथां न्यवेदयत	****	
	3. जाले पुन: तम् बद्धं दृष्ट्वा सः व्याधः प्रस		
	4. सा अवदत्-बाढ्म्। श्रहं पुन: व्याघ्रं जाले		TI.
	5. लोमशिका व्याघ्रम् अवदत्-सत्यं त्वया भि		
*	6. लोमशिका अवदत्-पुनः कूर्दनं कृत्वा दर्शय		
	7. नि:सहाय: भूत्वा स: प्राणिभक्षामिव अयाचत		
	8. व्याघ्रः तं वृत्तान्तं दर्शयितुम् पुनः जाले प्रावि		
उत्तरम्-	1. व्याध: लोमशिकायै निखिलां कथां निवेदितव	97	
	2. सा अवदत्-बाढ़म्! अहं पुन: व्याघ्रं जाले	बद्धं द्रष्टुम् इच्छामि	Π .
	3. व्याधः जालं प्रासारयत्।		
	4. व्याघ्रः तं वृत्तान्तं दर्शयितुं पुनः जाले प्राविश	त्।	
	5. लोमशिका अवदत्-पुनः कूर्दनं कृत्वा दर्शय		
	6. नि:सहाय: भूत्वा स: प्राणिभिक्षामिव अयाच	TI.	
	7. लोमशिका व्याघ्रम् अवदत्-सत्यम् त्वया भ	णितम्।	38 248
	8. जाले पुन: तं बद्धं दृष्ट्वा स: व्याध: प्रसन्	ः सन् गृहम् आग	च्छत।
	बहुविकल्पीय	प्रश्नाः	
61	) प्रदत्तविकल्पेभ्यः उचितं पदं चित्वा वाक्यपृ		गए विकल्पों से उचित शब्द
	चुनकर वाक्यपूर्ति कीजिए-)	( 3 (	
(क)	) ।. चमनं भवति। (धर्मम्, धर्मे, धर्मः)		
	2. व्याघ्रस्य पिपासा अभवत्। (शान्तम्	शान्तः शान्ता)	
	3. पुत्री नमित। (मात्रम्, मातरम्, माता		
	4. अनुज: ज्येष्ठां प्राणमत्। (स्वसरम्,		
	<ol> <li>व्याधः व्याघ्रं बहिः निरसारयत् (नि</li> </ol>		लेन जालम जालात)
	6. अहं त्वां जाले बद्धं प्रष्टुमिच्छामि।		
उत्तरम्-	(क) 1. धर्मे     2. शान्ता     3. मात		
-1114	6. प्रत्यक्षम्		r-ming or such
(ख)	) 1. चञ्चल: लोमशिकायै निखिलां कथां ————————————————————————————————————	। (अनिवेदयत्,	निवेदयत् न्यवेदयत्)
	2. जनाः वृक्षेभ्यः कष्टं। (ददन्ति, द		80 MF
	3. अहं त्वां जालात् । (मोचिष्णमि, म्	ुञ्चिष्यामि, मोचिय	ष्यामि)
	4. जनाः नदीजले मालिन्यं गच्छति। (		
	5. दिवसे चञ्चल: वने गतवान्। (अन		
उत्तरम्-	(ख) 1. न्यवेदयत् 2. ददति 3. मो		